

De Stoere Schildpadden

Wat is Stoere Schildpadden en voor wie is het bedoeld?

Stoere Schildpadden is een wetenschappelijk onderbouwde groepstraining voor kleuters (kinderen van 4-6 jaar) van wie de ouders gescheiden zijn. De training is bedoeld om kinderen beter om te laten gaan met de veranderingen tijdens en na de scheiding, en richt zich op het verbeteren van de mentale weerbaarheid van kinderen. Het programma is niet bedoeld voor kinderen met ernstige gedrags- en/of emotionele problemen omdat zij meer gebaat kunnen zijn bij individuele begeleiding. Stoere Schildpadden bestaat uit 12 wekelijkse bijeenkomsten van 45 minuten. In een Stoere Schildpadden groep zitten maximaal 6 kinderen en de groep komt na schooltijd bij elkaar. Ouders worden geïnformeerd en betrokken, tijdens de individuele intake; op een groepsbijeenkomst; middels nieuwsbrieven en bij de individuele evalueatie.

DOELEN

Stoere Schildpadden is een vertaling en bewerking van een module van het Children Of Divorce Intervention Program (CODIP) dat in de jaren '80 ontwikkeld is. Het programma sluit aan bij de psychologische reacties na scheiding en ontwikkelingskenmerken van 4-6 jarigen. Er wordt tijdens de trainingen een veilige sfeer gecreëerd en zorgvuldig omgegaan met vertrouwelijke informatie van de kinderen.

De meeste kinderen van deze leeftijd zijn erg verdrietig over de scheiding van hun ouders en hopen op verzoening. Zij begrijpen vaak de redenen voor de scheiding niet goed, en betrekken zichzelf hierin. Ook de angst om alleen gelaten te worden, heimwee naar hoe de situatie eerst was, verbijstering over het uiteengevallen gezin, en verwarring over wat een scheiding wel en niet betekent komen veel voor.

De twee meest belangrijke doelstellingen van Stoere Schildpadden zijn:

- Het ervaren van steun van leeftijdgenootjes die hetzelfde meemaken om zo de spanning van de scheiding te verminderen.
- Het leren van vaardigheden in probleemoplossen zodat kinderen beter om kunnen gaan met gevoelens na de scheiding.

WERKWIJZE

In de training speelt de handpop, een groepsschildpad met de naam Sam, een centrale rol. Sam is een zachte handpop die de trainer gebruikt om gedachten en gevoelens onder woorden te brengen. Sam heeft ook gescheiden ouders en is dus naast een aantrekkelijk kameraadje een lotgenootje die zijn ervaringen deelt met de kinderen uit de groep. Sam is ook een belangrijk voorbeeld in het oefenen van vaardigheden in probleemoplossen met de kinderen middels poppenspel.

Groepsprogramma voor kinderen (4-6 jaar) van gescheiden ouders

Een trainer aan het woord

Wendy van Vliet is Stoere Schildpadden en Dappere Dino's (voor 6-8 jarigen) trainer bij Stichting Jeugdformaat, afdeling School Maatschappelijk Werk, in Den Haag.

“Met hulp van een handpop en elkaar ontdekken kinderen dat ze geen schuld hebben aan de scheiding, leren ze verschillende gevoelens die je kan ervaren onder woorden te brengen en oefenen ze eenvoudige manieren om problemen op te lossen. Bijvoorbeeld als je jarig bent en je eigenlijk wilt dat papa en mama erbij zijn. Welke gevoelens kan je dan hebben? Hoe hebben andere kinderen in de groep dit al ervaren? Wat zou je aan je ouders kunnen vragen?”

Naast poppenspel worden veel creatieve materialen en spelvormen gebruikt zoals voorleesboeken, spelletjes, kaartjes en tekeningen.

Aan het einde van iedere bijeenkomst krijgen kinderen een werkblad mee uit het *Ik kan een heleboel*-boekje. De werkbladen zijn gekoppeld aan de inhoud van de bijeenkomsten. Het boekje is een mogelijke manier om de brug te slaan tussen de training en de thuissituatie van het kind: het kind oefent en de ouder kan ondersteunen.

STOERE SCHILDPADDEN HELPT!

In de VS is veel onderzoek gedaan naar de effectiviteit van CODIP. De uitkomsten (gebaseerd op zelf-, ouder- en leerkrachtrapportage) laten een duidelijke verbetering zien in het functioneren van kinderen thuis en op school. Gevonden effecten hielden stand in een follow-up meting 2 jaar na de interventie.

In Nederland heeft TNO in 2013 een haalbaarheidsstudie uitgevoerd naar de invoering van CODIP (gesubsidieerd door ZonMw). Nederland kende namelijk nog geen evidence-based interventie voor kinderen van gescheiden ouders jonger dan 6 jaar. TNO heeft de module voor 4-6 jarigen, genaamd Stoere Schildpadden, aangepast aan de Nederlandse situatie. Vervolgens vond onderzoek plaats bij vier pilotgroepen Stoere Schildpadden. De trainingen werden verzorgd door de afdeling Schoolmaatschappelijk Werk van Stichting Jeugdformaat. De uitkomsten wezen uit dat:

- **Ouders enthousiast zijn over Stoere Schildpadden.**
- **Het programma gewaardeerd wordt door de uitvoerend trainer.**

Ouders zagen een positieve reactie bij hun kind en vonden dat hun kind positief veranderd was na Stoere Schildpadden. De trainer werkte graag met het programma en was enthousiast over de materialen. Bovendien waren na deelname verschillen te zien in positief functioneren van de kinderen (toegenomen; rapportage trainer, moeders) en in gedragsproblemen van de kinderen (afgenomen; rapportage trainer, leerkrachten).

In Utrecht wordt de training Stoere Schildpadden uitgevoerd door opgeleide wijkprofessionals van DOCK, het Buurtteam Jeugd & Gezin en de Jeugdgezondheidszorg. In duo's verzorgen zij de bijeenkomsten en leren de kinderen vaardigheden aan om met de scheiding om te gaan. Ook verzorgen zij de intakes en zijn zij verantwoordelijk voor de contactmomenten met ouders.

Meer weten:

www.dapperedino.nl
en klik op 'over Dino's Schildpadden en ATLAS'

Ouders aan het woord

Ouders over veranderingen die ze bij hun kind merkten:

“Het is rustiger in zijn hoofd geworden. Hij is kalmer geworden en begrijpt dingen beter wat de scheiding betreft.”

“Ze neemt eerder het initiatief tot het uitspreken van gevoelens of problemen; praat meer over wat ze doet als ze bij haar vader is geweest, lijkt hier meer open in te zijn geworden.”

Gewaardeerd aan Stoere Schildpadden:

“De speelse manier om e.e.a. onder de aandacht te brengen en nog duidelijker te maken dat het niet aan haar ligt, maar ook dat ze sommige dingen niet kan oplossen.”

Aanmelden:

Jeugdgezondheidszorg

De kracht van
wij samen

